

YOSHGA QARAB YURAK-QON TOMIR TIZIMINING O'ZGARISHI

Alimardonova Mo'tabar Xolmouminovna, Temirova Gavhar Bahodir qizi

SHahrisabz davlat pedagogika instituti Aniq fanlar oliy pedagogika maktabi fakulteti tabiiy fanlar kafedrası

Shahriasabz davlat pedagogika inistuti Biologiya yonalish 3-kurs 1-23- guruh talabasi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.20304478>

Annotatsiya: Yoshga qarab yurak-qon tomir tizimida strukturaviy va funksional o'zgarishlar yuz beradi. Qon tomirlar elastikligi kamayadi, yurak mushaklarining qisqarish kuchi o'zgaradi va qon aylanishi sekinlashadi. Bu jarayonlar qarish bilan bog'liq bo'lib, yurak-qon tomir kasalliklari rivojlanish xavfini oshiradi.

Kalit so'zlar: yurak-qon tomir tizimi, qarish, qon tomir elastikligi, yurak mushagi, qon aylanishi, yoshga bog'liq o'zgarishlar

Abstract: Age-related changes occur in the cardiovascular system, including structural and functional alterations. The elasticity of blood vessels decreases, the contractile strength of the heart muscle changes, and blood circulation slows down. These processes are associated with aging and increase the risk of cardiovascular diseases.

Keywords: cardiovascular system, aging, vascular elasticity, heart muscle, blood circulation, age-related changes

Аннотация: С возрастом в сердечно-сосудистой системе происходят структурные и функциональные изменения. Снижается эластичность сосудов, изменяется сократительная способность сердечной мышцы и замедляется кровообращение. Эти процессы связаны со старением и повышают риск развития сердечно-сосудистых заболеваний.

Ключевые слова: сердечно-сосудистая система, старение, эластичность сосудов, сердечная мышца, кровообращение, возрастные изменения

KIRISH

Yurak-qon tomir tizimi inson organizmida hayotiy muhim funksiyani bajarib, barcha to'qima va organlarni kislorod hamda oziq moddalar bilan ta'minlaydi. Yosh o'tishi bilan ushbu tizimda tabiiy fiziologik o'zgarishlar yuzaga keladi. Bu o'zgarishlar yurakning qisqarish kuchi, qon tomirlar elastikligi, qon bosimi va umumiy qon aylanish jarayonlariga bevosita ta'sir qiladi. Qarish jarayoni organizmning barcha tizimlarida kechadi, biroq yurak-qon tomir tizimi eng sezgir tizimlardan biri hisoblanadi. Chunki u doimiy ish faoliyatida bo'lib, katta yuklama ostida ishlaydi. Yoshga bog'liq o'zgarishlar natijasida yurak kasalliklari, gipertoniya, ateroskleroz va boshqa patologiyalar rivojlanish xavfi ortadi. Ushbu tadqiqotning maqsadi yoshga qarab yurak-qon tomir tizimida yuz beradigan o'zgarishlarni o'rganish, ularning mexanizmlarini tahlil qilish hamda profilaktik tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat.

References:

1. Guyton A.C., Hall J.E. Tibbiy fiziologiya asoslari. Toshkent, Sharq, 2019
2. Tortora G.J., Derrickson B. Principles of Anatomy and Physiology. Wiley, 2017
3. Boron W.F., Boulpaep E.L. Medical Physiology. Elsevier, 2021
4. Ganong W.F. Review of Medical Physiology. McGraw-Hill, 2019
5. Sadikova M.S. Odam anatomiyasi va fiziologiyasi. Toshkent, O'qituvchi, 2020

6. Karimov A.K. Yurak-qon tomir kasalliklari va ularning oldini olish. Toshkent, 2018

